

14.11.2024

SELVITYS VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA SUORITETUISTA TOIMENPITEISTÄ

Muistioon on koottu kaupunginkanslian ja toimialojen loka- ja marraskuussa 2024 toimittamat selvitykset siitä, mihin toimenpiteisiin nämä ovat ryhtyneet tai tulevat ryhtymään vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta.

Harmaalla korostetut kohdat ovat tarkastuslautakunnan toteamukset arviointikertomuksesta vuodelta 2023.

Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta on esittänyt oman arvionsa siitä, ovatko talousarviossa asetetut sitovat toiminnan tavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit toteutuneet. Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta poikkesi tilinpäätöksen arviosta yhden mittarin osalta ja kahden mittarin dokumentointi oli tarkastuslautakunnan arvion mukaan puutteellista.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että sitovien tavoitteiden dokumentoinnin liitteissä esitetään kaikki sellaiset tiedot, jotka ulkopuolinen arvioija tarvitsee pystyäkseen toteamaan, että mittarien arvot on laskettu oikein.

Kaupunginkanslia toteaa, että tilinpäätöksen 2024 yhteydessä dokumentoitaessa käyttötalouden vastuuperiaatteen toteutumista laskentakehikko-dokumentaation yhteydessä kuvataan myös tekstinä aikaisempaa kattavammin ne tekijät/toteutuneet kustannukset, jotka on määritelty vastuuperiaatteen ulkopuolisiksi kustannuksiksi. Lisäksi dokumentaatiossa kuvataan aikaisempaa kattavammin vastuuperiaatteen laskentakaava, eli mm. se, mitkä TA-kohdat ovat laskennassa mukana toimintamenojen osalta ja mitkä toimintakatteen osalta. Myös rahoituslaskelman ns. alijäämärajoitteen osalta dokumentaatiossa kuvataan sanallisesti toteumalukujen sisältö.

Lisäksi kaupunginkanslia toteaa, että seuraavan valtuustokauden strategiatavoitteiden mittaroinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että niiden dokumentointia voidaan toteuttaa myös vuosittain talousarvion toteutumisen seurannan sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteiden toteutumisen dokumentoinnin sisältöön ja selkeyteen kiinnitetään huomiota.

Konsernille asetetut tavoitteet

Tytäryhteisöille omistajastrategioissa asetettu tavoitteiden toteutumisen arviointi on ollut haastavaa, koska tavoitteiden mittarit ovat olleet osin tulkinnanvaraisia.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että tytäryhteisöjen omistajastrategioissa asetettujen tavoitteiden mittareista jokainen sisältää vain yhden mitattavan asian.
- varmistaa, että tytäryhteisöjen omistajastrategioissa asetettujen tavoitteiden mittareille määritetään tavoitetasot tai kriteerit ja ne kuvataan talousarviossa, jotta tavoitteiden toteutuminen on mahdollista todeta.
- varmistaa, että tavoitteiden toteutumat dokumentoidaan yhteneväisesti yhteisöraportoinnissa ja tilinpäätöksessä.

Kaupunginkanslia toteaa, että seuraavan omistajastrategioiden kokonaisvaltaisen päivityskierroksen yhteydessä tarkastellaan tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden avainmittareita ja niiden tarkennustarpeita osana kokonaisuutta ottaen huomioon myös arviointikertomuksessa esitetty suositus.

Vuoden 2025 talousarviossa on tarkoitus vahvistaa omistajastrategioissa määritellyt tavoitteet avainmittareineen merkittävimpien tytäryhteisöjen osalta. Näiden merkittävimpien tytäryhteisöjen määrittelyssä on hyödynnetty erityisesti seuraavia lähtökohtia: yhteisön taloudellinen ja toiminnallinen laajuus, aktiivinen toimijuus sekä yhteisön omistajastrateginen merkitys kaupunkikonsernille. Lisäksi merkittävimmillä yhteisöillä on kaupunkistrategisia tavoitteita sekä kattavia palvelusopimuksia Helsingin kaupungin kanssa.

Lisäksi vuoden 2025 talousarviossa on tarkoitus esittää merkittävimpien tytäryhteisöjen osalta niiden hallitusten omistajastrategiatavoitteille määrittelemät tavoitearvot vuodelle 2025. Ko. tavoitteiden toteutumista vuonna 2025 arvioidaan hallitusten määrittelemien tavoitearvojen toteutumisen perusteella konsernitilinpäätöksen yhteydessä.

Muiden tytäryhteisöjen omistajastrategioiden osalta talousarviossa vahvistettujen tavoitteiden toteumatietoja arvioidaan

konsernitilinpäätöksen yhteydessä sen perusteella täyttävätkö ne mittarille omistajastrategiassa asetetun tavoitetason tai jos tavoitetasoa ei ole erikseen määritetty, ovatko avainmittarien tulokset säilyneet vähintään edellisen vuoden tasolla.

Toteutumattomista tavoitteista raportoidaan erikseen kaupunginvaltuustolle.

Yhteisöraportoinnin ja kaupungin konsernitilinpäätöksen tavoitteiden toteumatietojen dokumentointia on kehitetty vuoden 2024 aikana niin, että toteumatietona on ”toteutui” tai ”ei toteutunut”. ”Toteutui osittain” -toteumatiedosta on luovuttu yhteisöraportoinnissa.

Vieraskielisten oppilaiden tukeminen peruskouluissa

Neljännes suomenkielisten peruskoulujen oppilaista on vieraskielisiä ja heidän osuutensa kasvaa. Vieraskielisten oppilaiden oppimista on tuettu kaupungin linjausten mukaisesti, mutta osa toimenpiteistä on kesken tai pienimuotoisia ja niiden seurantatiedoissa on puutteita. Kouluissa kielitietoista opetusta toteutetaan vaihtelevasti.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- varmistaa, että valmistavalla opetuksella, S2-opetuksella ja monikielisillä ohjaajilla on riittävät resurssit kaikkien koulujen vieraskielisten oppilaiden tukemiseen.
- varmistaa, että koulut saavat riittävät ohjeet ja työkalut vieraskielisten oppilaiden tukemiseen tarkoitettujen resurssien tarkoituksenmukaiseen käyttöön.
- jatkaa kielitietoisien pedagogiikan ja rasminvastaisen työotteen juurruttamiseen kouluissa liittyviä toimenpiteitä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteaa, että toimialalla on vahvistettu henkilöstön riittävyttä vieraskielisten oppilaiden tukemiseen sekä yhteistyön tekemiseen heidän perheidensä kanssa. Perusopetuksen johto seuraa ja hyödyntää päätöksenteossa entistä laajemmin vieraskielisiin oppilaisiin liittyviä oppilastietojärjestelmästä saatavia tilastollisia tunnuslukuja ja budjetin käytöstä saatavaa dataa.

Perusopetukseen palkattujen monikielisten ohjaajien lisäksi leikkipuistoihin on palkattu vuodeksi 2024 viisi monikielistä

ohjaajaa, jotka tarjoavat palveluohjausta ja neuvontaa perheelle riippumatta siitä minkä ikäisiä lapsia perheessä on. Tätä toimintaa on tarkoitus jatkaa myös vuonna 2025 kaupunginkanslian kotoutumisen edistämisen hankerahoituksella. Kaikille monikielisille ohjaajille on järjestetty kaksi kehittämispäivää vuodessa.

Tervetuloa perheet -toimintaa on pilotoitu keväästä 2024 lähtien Kannelmäen ja Mellunkylän kaupunkiuudistusalueilla. Vastasaapuneille oppilaille ja heidän perheilleen järjestetään viikoittain kotouttavaa toimintaa lukuvuoden aikana sekä kesäkuussa. Toiminnan edelleen kehittämiseksi haetaan kaupunginkanslian kotoutumisen edistämisen hankerahoitusta vuodelle 2025.

Koulujen budjettiin jaettavan tarveperustaisen rahan käytön vaikuttavuutta tutkitaan lukuvuoden 2024–2025 aikana yhteistyössä Jyväskylän, Turun ja Aalto yliopistojen kanssa.

Hiljattain maahan saapuneiden oppilaiden perustaitojen vahvistamista on edistetty palkkaamalla yhdeksään kouluun kielellisen tuen opettaja lukuvuonna 2023–2024 OPH:n ja OKM:n rahoittamassa Taitavasti tulevaisuuteen -hankkeessa. Taitavasti tulevaisuuteen -hankkeeseen palkatut projektiasiantuntijat ovat tukeneet kouluja valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvän oppilaan tueksi tehdyn toimintamallin juurruttamista koulujen käytäntöihin sopiviksi.

Kielitietoisien koulun kehittäminen on myös lukuvuonna 2024–2025 yksi yhdeksästä perusopetuksen strategisesta tavoitteesta. Näistä tavoitteista koulut voivat valita kaksi kehittämiskohteikseen. Ko. tavoitteen on valinnut 19 koulua. Erityisesti näille kouluille tarjotaan tukea kehittämistyöhön mm. koko koulu yhteisölle kohdennettuja koulutuksia. Tukea voidaan hyödyntää myös kaikissa muissa peruskouluissa.

Palveluiden johdolle ja poliittiselle johdolle tuotetaan vuosittain koonti vieraskielisten oppijoiden ja S2-oppijoiden määrän kehityksestä. Perusopetuksessa S2-oppijoiden määrää tarkastellaan suhteessa maahanmuuttoajankohtaan sekä seurataan äidinkielen oppiaineiden muutoksia. Palveluiden johto saa myös tarkempia koosteita oppilaitoksittain, alueittain ja kaupunkitasolla. Tämän pohjalta pystytään seuraamaan mm. erilaisten toimenpiteiden vaikutusta.

Saatua tietoa käytetään resurssien jakamisessa: Muun muassa koulutuksellisen tasa-arvorahan (OKM) yhtenä jakoperusteena on koulussa olevat vieraskieliset oppilaat. Myös monikielisten ohjaajien resurssien jako pohjautuu koulussa oleviin vieraskielisiin oppilaisiin.

Saatua tietoa hyödynnetään myös osana muuta tietoa, kun mietitään alueiden oppilaaksiottoalueiden muutoksia.

Ruotsinkielisessä palvelunkokonaisuudessa järjestetään lukuvuonna 2024–2025 varhaiskasvatuksen kielitukiopettajien ja valmistavan opetuksen opettajien yhteisen monikielisyystiimin säännölliset tapaamiset.

Tietoa ja osaamista kouluille tarjotaan vieraskielisten oppilaiden tukemiseen liittyvistä hyvistä käytänteistä, resurssien käytöstä sekä pedagogisista ratkaisuista.

Taitavasti tulevaisuuteen -hankkeeseen palkatut projektiasiantuntijat kiertävät kouluissa tukemassa kielitietoisien opetuksen osaamista ja jakamassa hankkeessa kehitettyjä tukimateriaalia ja hyviä käytäntöjä vuoden 2024 loppuun saakka.

Kehittäjäopettajat esittelevät kaikissa koulutuksissaan uusia tukimateriaaleja ja koulujen hyviä toimintatapoja.

Valmistavan opetuksen rahoituksesta on laadittu ja esitelty rehtoreille selkeä kuvaus budjettivuoden alussa tammikuussa 2024 sekä uudelleen kehystarkistuksen yhteydessä lokakuussa.

Ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa muutama koulu on osallistunut Helsingin yliopiston Näktergalen-hankkeeseen, jonka tarkoituksena on tarjota mentori monikielisille lapsille, joilta puuttuvat akateemiset esikuvat. Mentorina toimii yliopisto-opiskelija ja mentorointiohjelman tavoitteena on näyttää monikielisille lapsille olemassa olevia opiskelumahdollisuuksia ja vahvistaa heidän uskoaan omaan kykyihinsä jatkaa opintojaan. Ohjelmaa koordinoidaan monikielisten ohjaajien avulla. Hankkeeseen on suunnitelmallisesti valittu kouluja mukaan ja vuodesta 2024 alkaen on hankkeeseen mukaan liitetty vielä yksi uusi koulu. Hankkeen tavoitteena on toimia strategisesti segregaaation vähentämiseksi ruotsinkielisessä perusopetuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on jatkettu kielitietoisien pedagogiikan vahvistamista tarjoamalla monipuolisesti perehdytyksiä, koulutuksia ja keittämispäiviä henkilökunnalle. Koulutustilaisuuksia on kohdennettu perusopetuksessa eri

ammattiryhmille, mm. eri oppiaineiden aineenopettajille. Antirasistisen työotteen osaamisen kehittämiseen panostetaan perusopetuksessa erityisesti lukuvuoden 2024–2025 aikana.

Inklusiiviseen valmistavaan opetuksen opettajille on kohdennettu kaksi eri sisältöistä perehdytystä sekä inklusiivisen valmistavan opetuksen kehittämispäivä toteutettiin syksyllä 2023 ja 2024.

Koulutulokkaiden kielitaidon arvioinnin tueksi on päivitetty ja otettu käyttöön tehtäväpaketti, joka toimii myös sopivan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän määrittelyn apuna.

Tiedonalakohtaisen lukutaidon arviointityökalun kehittämistä jatketaan Helsingin yliopiston arviointikeskuksen kanssa VALU-projektissa, jota kasvatuksen ja koulutuksen toimiala rahoittaa toimintakauden 2024–2025 ajan. Arviointivälinettä esiteltiin S2-opettajien kehittämispäivässä 23.10.2024, ja tutkijat toteuttivat siihen liittyvän työpajan.

Kielitaidon ja perustaitojen kartoitusmateriaalin kehittäminen ja juurruttaminen jatkuu mm. OPH:n ja OKM:n rahoittamassa Taitavasti tulevaisuuteen -hankkeessa vuoden 2024 loppuun. Kartoitusmateriaalin käytettävyyttä pedagogisen suunnittelun pohjana parannetaan viemällä se Wilman Pedagogiset asiakirjat -rekisteriin.

Lukeminen, lukutaito ja kielitietoisuus -kehittäjäopettajien koulutusten sisältöä on painotettu entistä enemmän kielitietoisien pedagogiikan suuntaan. Vuonna 2023 ja 2024 kehittäjäopettajat ovat kouluttaneet niin kaikille avoimissa tilaisuuksissa kuin koulukohtaisissa räätälöidyissä pajoissa kielitietoisuuteen ja lukutaitoon liittyviin teemoihin yhteensä noin 2 000 opettajaa.

Perusopetuksen henkilöstön käyttöön valmistui elokuussa 2024 viimeisimmän tutkimustiedon mukainen ja käytännön toimintaan ohjaava Kielitietoisien koulun perusteet -verkkokurssi, jonka suorittamista suositellaan kaikille opettajille.

Antirasistisesta työotteesta lukuvuonna 2024–2025 toteutetaan perusopetuksen henkilökunnalle kolme yhden päivän koulutusta sekä joitakin toimialatasoisia webinaareja.

Ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa on lukuvuonna 2023–2024 työpajatyöskentelyä ja -koulutustilaisuuksia antirasistisesta työotteesta. Lukuvuonna 2024–2025 on kehittämispäivä ruotsinkieliselle perusopetuksen henkilöstölle ja -johdolle liittyen

Koulutus 2023 -tavoitteisiin: Segregaation vähentäminen ja kielitietoisuus.

Hiilineutraali Satama -tavoitteen toteutuminen

Hiilineutraali Satama -toimenpideohjelman tavoitteita on pääosin edistetty ja Sataman omien päästöjen hiilineutraalius näyttää toteutuvan jo vuonna 2025. Aluspäästöjä on vähennetty, mutta raskaan liikenteen ja työkoneiden päästöjä koskevat tavoitteet eivät ole edenneet.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- omistajaohjauksesta vastaavana tahona kaupunginkanslian tulee ohjata Helsingin Satama Oy:tä muuttamaan Hiilineutraali Satama -toimenpideohjelmaa siten, että siinä huomioidaan metaani ja muut kasvihuonekaasut hiilidioksidin lisäksi.
- tukea Helsingin Satama Oy:tä vahvistamaan taloudellisten ohjauskeinojen avulla alusten vaihtoehtoisten käyttövoimien lisäämistä, jotta suorat aluspäästöt vähenevät vähintäänkin satama-alueella.
- edistää Helsingin Satama Oy:n ja työkoneita käyttävien yhtiöiden välisiä sopimuksia siten, että ne ohjaavat yhtiöitä päästöttömiin työkoneratkaisuihin.

Kaupunginkanslia toteaa, että arviointikertomuksen suositukset on käyty läpi Helsingin Satama Oy:n johdon kanssa. Yhtiö toteuttaa Hiilineutraali Satama -toimenpideohjelmaa ja yhtiö vaikuttaa osaltaan kansainvälisen meriliikenteen kehittymiseen. CO₂-ekvivalenttitarkastelu on satamayhtiössä työn alla ja tavoitteena on tällä hetkellä, että yhtiö ottaa CO₂-ekvivalentit käyttöön raportoinnissaan vuoden 2025 alusta.

Yhtiö on jatkanut jo usean vuoden ajan vähäpäästöisen alusliikenteen kannustamista alusmaksualennusten avulla. Alennuksia voi saada sekä kaluston kehittämisestä, että käytöstä. Sataman tarkoituksena on jatkaa maksujen kehittämistä samaan suuntaan. Helsingin Satama Oy on aktiivisesti tehnyt pitkään työtä uusien käyttövoimien mahdollistamiseksi, ja työtä on tehostettu entisestään mm. H2@BSR-projektin muodossa. H2@BSR-projekti tutkii vetyjohdannaisten mahdollisia käyttökohteita meriliikenteessä Itämeren alueella.

Helsingin Satama Oy:n arvion mukaan todellinen vaihtoehtoisten käyttövoimien lisääminen merenkulussa voi tapahtua ainoastaan

varustamoiden uusien laivainvestointien avulla. Sataman mahdollisuudet taloudellisilla kannustimilla vaikuttaa niihin investointipäätöksiin ovat hyvin rajatut.

Nykyinen sopimusarkkitehtuuri mahdollistaa satamaoperaatioiden hiili-intensiivisyyden vähentämisen kaupungille. Kaupunki ja Helsingin Satama Oy yhdessä selvittävät mahdollisuuksia kannustaa hiili-intensiivisyyden vähentämistä satamaoperoinnissa osana vuokrasopimusten ehtojen päivittämistä. Sopimusten ehtojen avulla voidaan edistää esimerkiksi aurinkovoimaloiden sijoittamista rakennusten vaippoihin, lämpöpumppuratkaisuja sekä työkonoiden latausasemien syntymistä. Sopimusehtojen päivittäminen mahdollistaisi myös vähäpäästöisyys kannustinjärjestelmän luomisen, vastaavasti kuin alusliikenteessä on jo käytössä.

Kirjastojen vetovoimaisuus ja lukemisen edistäminen

Kirjastot ovat lisänneet vetovoimaansa ja edistäneet lukemista ja lukutaitoa kaupunkistrategian mukaisesti. Käyntimäärät ovat kasvaneet ja kirjastoissa on toteutettu monimuotoista toimintaa erilaisten kohderyhmien lukutaidon edistämiseksi.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalveluiden sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- jatkaa kirjastojen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittämistä.
- seurata, miten kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kirjastopalveluiden tavoitteena olevien 1., 3. ja 7. luokan koululaisten koko ikäluokan kirjastovierailujen toteutuminen vaihtelee alueittain ja kouluittain.
- tehdä seurannan perusteella toimenpiteitä, joilla kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kirjastopalveluiden välisen sopimuksen mukaiset koululaisten kirjastovierailut saadaan toteutumaan kattavammin.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteaa, että Helsingin kaupunginkirjaston ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittämishankkeen projektisuunnittelija on aloittanut työnsä ja kehittämishanke etenee suunnitellusti. Projekti jatkuu toukokuun 2025 loppuun. Silloin on valmiina nyt laadinnassa oleva toiselle asteelle suunnattu palvelupaletti. Samoin alueellinen rakenne ja resurssointi on varmistettu.

Kirjastovierailujen tilastointia tehdään systemaattisesti ja yhteistyö koulujen kanssa on tiivistynyt entisestään paikallistasolla. Kulttuuripolkuun on valmisteltu 5. luokkien ympäristöpainotteinen kirjastovierailu. Perusteena se, että nyt sopimuksessa olevan kolmannen ja seitsemännen luokan välillä on liian pitkä tauko ja näin kirjaston palvelut saattavat unohtua yläasteelle siirryttäessä. 7. luokkalaisten keskitetyistä vinkkaustapahtumien tilastoista ei ole vielä tuoretta tietoa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteaa, että yhteistyötä on kehitetty oppilaitosriippuvaisesti, eikä yhteisiä rakenteita, tiedonvälityskanavia tai tietoa palveluista ole ollut samalla tavalla saatavilla kaikille oppilaitoksille. Yhteistyötä on kuitenkin tehty pitkään hyvin monella tavalla, ja tärkeää onkin jatkossa saada työ tasalaatuisemmaksi ja hyvät käytänteet leviämään laajemmin.

Kirjastojen ja toisen asteen yhteistyön kehittämisen edistämiseksi on aloitettu AVI-rahoitteinen hanke 1.8.2024. Tavoitteena on luoda yhteistyömalli ja pysyvät rakenteet yhteistyölle.

Koko ikäluokan osallistuminen kulttuuripolkuun kuuluviin kirjastovierailuihin on tärkeä edellytys lukutaitotyön toteutumiselle. Vuosiluokille 1., 3 ja 7. palvelut ovat toimineet pitkään, ja kävijämäärät ovat edelleen kasvussa vuosi vuodelta. Nykyään kirjasto resursoi seitsemäsluokkalaistenkin kirjavinkkauksiin niin, että kaikilla seitsemäsluokkalaisilla on mahdollisuus osallistua kirjavinkkaustapahtumaan. Lisäksi tällä hetkellä kehitetään uutta kirjastopalvelua viidesluokkalaisille: Suunnitelmien mukaan kirjasto alkaa tarjota kaikille viidesluokkalaisille media- ja ympäristökasvatustyöpajoja alkaen syksystä 2025.

Kulttuuripolkuun kuuluvien 1., 3. ja 7. luokkalaisten kirjastovierailujen toteutumista tilastoidaan entistä kattavammin kirjastojen toimesta. Kirjaston ja Kaskon työryhmä raportoi vuosittain toteutuneet käynnit ohjausryhmälle, joka seuraa toteutumista alueittain. Koulukohtaiset tiedot toimitetaan kunkin alueen perusopetuksen aluepäälliköille oman koulunsa osalta tietojohtamisen tueksi.

Ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa tehdään yhteistyötä kirjastotoiminnan kanssa ja hyödynnetään digikirjaston materiaaleja. Digikirjaston materiaaleissa on kirjallisuutta eri kielellä ja selkokielellä. Lukuvuonna 2024–2025 on panostettu yhteistyöhön Hem och Skola -yhdistyksen sekä huoltajien kanssa, aiheena lukeminen ja lukutaito.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pyritään tehostamaan viestintää kulttuuripolkuun kuuluvista palveluista. Tässä merkittävä kanava on kaikille opettajille avoin Opehuone-intra. Tämän lisäksi jokaisesta koulusta vuosittain nimettävä kirjastokoordinaattori saa tietoon vierailuihin liittyvän kattavan infon, jonka jakaa koulun sisällä kyseisiä vuosiluokkia opettaville opettajille. Rakenteellisia esteitä (mm. lukujärjestystekniset syyt) pyritään taklaamaan yhdessä toimialojen välisellä vuoropuhelulla sijoittamalla tapahtumia moniin eri aikoihin päivästä. Strateginen johtaminen on keskiössä myös lukutaitotyössä, minkä vuoksi alueilla seurataan vierailuja myös päälliköiden roolista.

Viestintää on siirretty useammalle kanavalle yhdessä toimialojen kanssa: jokaisen koulun kirjastokoordinaattorille lähtee kustakin vierailusta erillinen infoviesti, jolla varmistetaan jokaisen koulun tavoittaminen. Lisäksi julkaistaan ja kiinnitetään pitemmäksi aikaa kaikista vierailusta tiedote kaikille opettajille avoimen Kaskon Opehuone-intran etusivulle.

Vierailuista kerätään opettajilta kattavasti palautetta, jotta saadaan tietoon vuosittain, miten tapahtumia voidaan kehittää ja myös mahdollisia rakenteellisia esteitä tapahtumaan osallistumiselle.

Perusopetuksen aluepäälliköt nostavat vierailut esiin tavoitekeskusteluissa rehtoreiden kanssa ja varmistavat omalla suurpiirillään vierailujen kattavamman toteutumisen.

Kulttuuriavustusten kehittäminen

Kulttuuriavustuksia on kehitetty kaupunkistrategian ja kulttuuripalvelukokonaisuuden tavoitteiden mukaisesti. Uusien taiteenlajien ja toimijoiden pääsyä kaupungin tuen piiriin ei voitu vielä arvioida.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunginkanslian tulee

- selkeyttää kaupunkilaislähtöiseen toimintaan jaettavia avustuksia koskevaa vastuunjako.

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelukokonaisuudessa tulee

- määritellä tavoitteet uusien toimijoiden ja taiteenlajien nostamiseksi kaupungin tuen piiriin siten, että tuen kohdentumista uusille toimijoille voidaan seurata.
- jatkaa vuonna 2023 aloitettua seurantaa uusista hakijoista.

- tehdä seurannan pohjalta tarvittaessa toimenpiteitä, jotta uusilla hakijoilla on entistä paremmat mahdollisuudet saada avustuksia.

Kaupunginkanslia toteaa, että asukasosallisuuden kriteerien päivittämisen vuorovaikutus on aloitettu 31.10.2024 yhdessä kaupunkiosayhdistysten kanssa. Kriteerien päivittämisen yhteydessä kanslian osallisuusyksikkö käy myös avustusten vastuunjaon keskustelua kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa alkuvuodesta 2025.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteaa jatkavansa edelleen keskinäisen yhteistyön koordinoitua kaupunginkanslian kanssa kaupunkilaislähtöisten avustusten vastuunjaon selkeyttämiseksi. Tätä tarkoitusta varten on perustettu toimialoja ja järjestökenttää yhdistävä järjestöyhteistyön neuvottelukunta, jossa kulttuurin avustusten vastuuhenkilö on pysyvästi asiiantuntijajäsenenä.

Kaupungin kumppanuuksien kehittämisryhmä luo kumppanuusperiaatteet eettisten periaatteiden ja Kuvan avustusten eettisten periaatteiden pohjalta.

Kaupunkiyhteinen kumppanuuksien kehittämisryhmä kehittää kumppanuuksien tietojohdantaa CRM-hanketta edistämällä, kumppanuusviestinnän koordinoitua kehittämällä sekä kaupunkiyhteisillä järjestötilaisuuksilla.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan avustusten osalta on käynnistetty tietopohjan määrittely ja kehittäminen, mikä edesauttaa myös uusien toimijoiden ja toimintaympäristöjen tunnistamista. Määrällisten tavoitteiden asettaminen uusien toimijoiden ja taiteenlajien nousemiseksi kaupungin tuen piiriin on liian aikaista ja mekanistista, koska uusien toimijoiden ja uusien taiteenlajien käsitteiden määrittely ei ole yksiselitteistä.

Kulttuurin avustuksissa seurataan uusien toimijoiden määrää. Uudeksi toimijaksi kulttuurin avustusvalmistelussa tilastoidaan hakija, joka ei ole saanut kyseisestä avustustyyppisestä avustusta edellisenä vuonna. Tämäkin määrittely ei ole ongelmaton, mutta siitä on lähdetty liikkeelle.

Hakijoiden monimuotoistumiseen kiinnitetään huomiota tavoitteen mukaisesti uusilla ja aiempaa paremmin seurattavissa olevilla tavoilla ja toimenpiteillä. Tämä tehdään muun muassa viestintää ja infotilaisuuksia kehittämällä siten, että avustusten piiriin löytäisi

myös enemmän sellaisia toimijoita, jotka eivät ole aiemmin hakeneet avustuksia.

Lisäksi kulttuurin avustuksissa kiinnitetään yleisesti huomioita uusien hakijoiden ja avustuksen saajien seurantaan, joka aloitettiin vuonna 2023. Toiminta-avustuksissa uusien avustushakijoiden ja saajien määrien seuranta avustusvalmistelun yhteydessä jatketaan ja huomiota kiinnitetään siihen, että uusia toimijoita voi nousta avustusten piiriin. Seurannan pohjalta tehdään tarvittavia toimenpiteitä, jotta uusilla hakijoilla on entistä paremmat mahdollisuudet saada avustuksia.

Vuonna 2024 valmistui ja otettiin käyttöön täysin uutena seurantavälineenä avustusten Power BI -näkyvä. Tämän ansiosta tiedon koostaminen ja analysointi on selvästi aiempaa helpompaa ja nopeampaa. Näkymään päivitetään tiedot avustuksista aina vuoden päätyttyä ja siinä seurataan rekisteröityneitä yhteisöjä uusina hakijoina kussakin avustuslajissa y-tunnuksen perusteella.

Uusien hakijoiden pääsyyn avustusten piiriin vaikuttaa myös kokonaisavustuksen määrän taso sekä mahdollisuus lopettaa avustaminen silloin, kun avustusehdot eivät täyty.

Kulttuurin edistäminen -palvelun kumppanuusyksikkö viestii aktiivisesti taide- ja kulttuurikentälle vuonna 2023 uudistettujen verkkosivujen kautta ja vuonna 2023 käyttöönotetun kumppanuuskirjeen kautta. Kumppanuuskirjettä on julkaistu noin kuusi kertaa vuodessa ja tilaajia on melkein tuhat. Lisäksi kulttuurikentälle viestitään Kulttuuri Helsinki -facebook-kanavalla. Näiden lisäksi järjestetään kumppanuustapaamisia, joiden kautta tavoitellaan myös uusia hakijoita. Yksikkö viestii pääasiallisesti kolmikielisesti (suomi, ruotsi, englanti).

Nuorisotyön vahvistaminen

Etsivä ja jalkautuva työ ovat vahvistuneet, mutta muussa nuorisotyössä pätevän henkilöstön saatavuus on heikentynyt ja tilat ovat vähentyneet.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee
- varmistaa keskeisen ja ajantasaisen henkilöstöä kuvaavan tiedon saatavuus ja seuranta.

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden tulee

- laatia yhdessä henkilöstön kanssa suunnitelma nuorisotyöntekijöiden palkkauksen, koulutuksen ja työnkuvien kehittämiseksi, jotta alan veto- ja pitovoima paranevat.
- seurata systemaattisesti henkilöstötilanteen kehittymistä eri alueilla ja yksiköissä.
- auttaa nuorisotyöyksiköitä tehtävien priorisoinnissa ja työnjaon suunnittelussa siten, että nuoriso-ohjaajille jää enemmän aikaa nuorten kohtaamiseen.
- kohdentaa henkilöstön hyvinvointia parantavia toimenpiteitä ja resursseja erityisesti niille alueille, joilla työhyvinvointi on heikko.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteaa, että nuorisopalveluiden rekrytointitilanne on parantunut kesän 2024 jälkeen huomattavasti. Nuoriso-ohjaajien paikkoihin on useita päteviä hakijoita. Tämä johtuu yhteiskunnallisesta tilanteesta ja järjestöjen sekä hyvinvointialueiden leikkauksista.

Nuorisopalvelukokonaisuuden yksikön päälliköitä on ohjattu käymään lähtökyselyjä sekä varhaisen puuttumisen keskusteluja tiiviimmin.

HR partnerin kanssa on tiivistetty yhteistyötä erityisesti isoissa muutosprosesseissa.

Aukioloaikojen parissa työskentely on lähtenyt käyntiin ja esiselvitysvaihe on saatu valmiiksi. Tämä kokonaisuus on projektoitu ja suunniteltu valmistumisaika on kesään 2025 mennessä.

Työhyvinvointihanke on valmistunut ja henkilöstön kanssa on nostettu kolme erillistä kehittämisteemaa. Teemat on otettu mukaan vuosisuunnitteluun ja henkilöstösuunnitteluun.

Kaupunkiudistuksen eteneminen

Kaupunkiudistuksen tavoitteita alueiden täydennysrakentamisesta ja houkuttelevuuden lisäämisestä on edistetty, mutta kaupunkiudistus on vielä alkuvaiheessa, joten suuria vaikutuksia ei ole vielä nähtävissä.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee

- edistää yritystoimintaa kaupunkiuudistusalueilla ja huolehtia siitä, että yritysten toimintaedellytykset paranevat, kun kaupunkiuudistusalueita kehitetään.

kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että toimialojen koordinaatio kaupunkiuudistusalueilla on toimivaa.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että yritystoiminnan edellytykset kaupunkiuudistusalueilla, kuten muillakin alueilla, juontuvat karkeasti ottaen palveluiden kysynnästä eli riittävästä määrästä asukkaita tai vierailijoita alueella, liikenneyhteyksistä ja saavutettavuudesta, toimivista tiloista sekä esimerkiksi turvallisuuden tunteesta. Kaikkien näiden osatekijöiden tiimoilta on kaupunkiympäristön toimialalla asetettu tavoitteita ja toimenpiteitä, joiden kautta parannetaan niin kaupunkiuudistusalueiden yleistä vetovoimaisuutta ja houkuttelevuutta, kuin myös yritysten toimintaympäristöä. Kaupunkiympäristön toimialalla ei ole erillisiä yritystoiminnan edellytysten seurantamittareita, vaan yritysten toimintaympäristön kehittäminen on osa alueiden normaalia kehittämistyötä.

Keskeisin pyrkimys kaupunkiuudistusalueiden osalta on laajentaa ja monipuolistaa niiden asukasrakennetta. Asukasmäärän kasvattaminen ja ostovoiman lisääminen alueilla nostavat suoraan erilaisten palvelujen kysyntää ja täten parantavat yritysten toimintamahdollisuuksia. Ensi vuoden talousarviotavoitteeksi on asetettu laatia kullekin kaupunkiuudistusalueelle asemakaavoja mahdollistamaan alueiden asukasmäärän kasvun kahdella prosenttiyksiköllä. Lisäksi pyrkimyksenä on tasapainottaa alueiden asuntokantaa tuomalla alueille kovan rahan omistusasuntotuotantoa, ja sijoittamalla tuettua asuntotuotantoa enemmän muille alueille. Uuden rakennuskannan myötä alueille on mahdollista syntyä myös uusia, laadukkaita liiketiloja.

Tällä hetkellä markkinatilanteesta sekä alueiden heikosta vetovoimasta johtuen ei ole toistaiseksi selkeää näkymää siitä, että alueille lähtisi markkinaehtoisesti syntymään toivottua määrää asuntotuotantoa. Alueiden houkuttelevuuteen ja täten asumisen kysynnän kasvuun kuitenkin panostetaan monipuolisesti ja kaupunki luo edellytyksiä kasvun syntymiselle. Keskeisiä keinoja ovat investoinnit esimerkiksi asemanseutujen ympäristöjen viihtyisyyteen, alueiden puistoihin, laadukkaisiin leikkipaikkoihin sekä yleisten alueiden ilmeeseen ylipäänsä. Lisäksi panostetaan alueiden kunnossapitoon etenkin koulujen ja päiväkotien ympäristössä.

Alueiden yleisilmeen ja houkuttelevuuden parantamiseen tähtäävien toimien lisäksi on myös luotu uusia konkreettisia keinoja vauhdittaa asuntotuotantoa. Kaupunkiuudistusalueiden osalta on laadittu uudet periaatteet koskien tontinluovutusta siten, että alueilla voitaisiin poikkeuksellisesti myös myydä tontteja omistusasuntotuotantoa vauhdittaen. Lisäksi valmistellaan uudistusta, jossa kaupungin omana tuotantona voitaisiin rakennuttaa alueille kovan rahan omistusasumista tilanteissa, joissa sitä ei markkinaehtoisesti muuten synny.

Lisäksi tavoitteeksi on asetettu tunnistaa kultakin kaupunkiuudistusalueelta erityinen kiinteistökehityksen avainkohde, joiden toteuttamista tullaan kaupunkiyhteisesti priorisoimaan. Yleisenä tavoitteena onkin kehittää kaupunkiuudistusalueille kiinnostavia kohteita ja paikkoja, joihin saavutaan myös alueen ulkopuolelta.

Alueiden asukasmäärän lisäksi yritysten toimintaedellytysten kannalta oleellista on alueella vierailevien määrä, sekä toimivat kulkuyhteydet. Kulkuyhteyksien ja saavutettavuuden parantaminen myös nostaa alueiden houkuttelevuutta asumisen näkökulmasta. Kaupunkiuudistusalueet sijaitsevat jo nyt jokseenkin saavutettavilla alueilla asemanseutujen ympäristöissä. Kuitenkin esimerkiksi suunnittelussa oleva Viikki-Malmi pikaraitiotie on esimerkki laajasta liikenne- ja kaupunkirakenteen uudistushankkeesta, jossa lopputilanteessa Malmin alueelle ja sen lähistölle mahdollistuu merkittävästi uutta asumis- ja palvelukysyntää.

Asukasmäärän kasvattaminen, alueiden yleisilmeen parantaminen sekä saavutettavuuden parantaminen ovat oleellisia toimia myös alueiden turvallisuuden tunteen kehittämisen kannalta, jolla on puolestaan suora kytkös yritysten toimintaedellytyksiin. Turvallisuuden tunteen parantamiseksi tehdään myös muita toimenpiteitä. Alueille kohdistetaan nk. Placemaking-toimintaa, siisteyteen ja kunnossapitoon panostetaan tehostetusti. Erityisfokuksessa kaupunkiuudistusalueilla ovat lapset ja nuoret. Kaupunkiympäristön toimiala esimerkiksi seuraa ja kehittää tavoitteellisesti kaupunkiuudistusalueiden päiväkotien ja koulujen huoltopyyntöjen vasteaikaa siten, että oppilaitokset olisivat erityisen toimivia ja turvallisia. Lisäksi pyritään kehittämään alueiden turvattomiksi koetuille tyhjille alueille väliaikaisia liikuntapaikkoja ja ohjelmoidaan toteutettavaksi alueiden nuorille pidettävistä turvallisuuskeskusteluista nousevia kehittämissuunnitelmia rakennetun ympäristön osalta.

Näiden toimien lisäksi kaupunkiympäristön toimialalla muun muassa laaditaan kaupunkiuudistusalueiden torien ja aukoiden verkostotarkastelu, kehitetään alueiden asukaskantaa Ara-asuntojen asukasvalintojen keinoin, toteutetaan asunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelmia, kehitetään eri ikäryhmien sekoittuneen asumisen edellytyksiä, sekä panostetaan muun muassa kaupungin hallinnassa olevien tyhjiin liiketiloihin vuokrausastetta aktivoimalla tiloja esimerkiksi kulttuuritoimijoiden käyttöön sekä määrittämällä vuokramalli vuokraamisen helpottamiseksi.

Kaupunginkanslia toteaa, että myös valtion toimilla on vaikutusta kaupunkiuudistusalueiden asemanseutujen viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. Epäviihtyisäksi ja turvattomaksi koettu ympäristö vaikuttaa aina asemanseuduilla toimiviin yrityksiin ja yritysten henkilöstöön. Helsinki on tuonut vaikuttamisessaan esille (esim. PRI lausunto asemanhaltijan tehtävien järjestämisestä 27.9.2024), että epäselvyydet asemien hallinnassa ovat vaikeuttaneet asemanseutujen kehittämistä, ja että valtion pitäisi luopua tarpeettomista kiinteistöomistuksista asemanseuduilla. Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan mahdollisuutta luovuttaa valtion maaomaisuutta kaupunkien ja kuntien kehitettäväksi aiotaan selvittää. Lisäksi hallitusohjelman mukaan pitää selvittää tarkemmin suurille joukkoliikenneasemille vievien kulkureittien omistusta ja käyttöä. Vaikka omistuksiin ei ole tehty muutoksia, asemanseutujen viihtyvyyteen ja turvallisuuteen tullaan panostamaan enemmän uudessa maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksessa, josta saavutettiin neuvottelutulos syksyllä 2024. Helsingin seudun neuvottelutuloksessa valtio sitoutuu avustamaan Helsingin metro- ja juna-asemien peruskorjauksia lähivuosina asemien toiminnallisuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä edistäen.

Kaupunkiuudistukseen liittyviä toimenpiteitä seurataan asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 28.8.2024. Toteutusohjelman mukaan kaupunkiuudistuksen viestintään sekä asukkaiden osallisuuteen tullaan panostamaan ja kaupunkiuudistuksen toimintamallin päivitys valmistuisi alkuvuodesta 2025. Koska tavoitteena on myös parantaa yritysten toimintaedellytyksiä, on tärkeää varmistaa eri keinoin yritysten osallisuus kaupunkiuudistuksen toimenpiteiden valmistelussa.

Toteutusohjelman mukaan maankäytön linjauksia päivitetään vuonna 2025. Kaupunginkanslia toteaa, että linjauksia päivitettäessä tulisi huomioida entistä paremmin yritystoiminnan moninaiset tarpeet kaupunkiuudistusalueilla. Maankäytölle

asetettujen elinkeinopoliittisten tavoitteiden (ELMA) mukaisesti menestyvän yritystoiminnan ja monipuolisen elinkeinorakenteen turvaamiseksi kaupunki pyrkii huolehtimaan siitä, että Helsingissä on jatkossakin tarjolla markkinalähtöistä kysyntää ja yritysten tarpeita vastaavia sijoittumismahdollisuuksia.

Kaupunkiuudistusalueiden suunnittelussa tulisi ostoskeskusten uudistamisen ja pääosin asuinrakennusten katutasoon sijoittuvien liike- ja palvelutilojen lisäksi pyrkiä löytämään sijaintipaikkoja myös muunlaiselle yritystoiminnalle. Mahdollisuus laajentaa mm. Kivikon yritysalueita edes muutamalla tontilla tulee tutkia. Lisäksi yhteistyössä Kurkimäen yritysalueen vuokralaisten (rakennusten omistajat) kanssa tulisi selvittää, miten aluetta voisi kehittää vastaamaan paremmin nykypäivän vaatimuksia.

Kaupunkiuudistuksen johtamisrakenteen päivittäminen on valmisteltu syksyllä 2024 ja päivitetty johtamisrakenteen käsitellään virkajohdon foorumissa (ns. operatiivinen johtoryhmä) 12.11.2024. Tämän osalta tullaan esittämään, että virkajohdon foorumi vastaisi jatkossa kaupunkiuudistuksen kaupunkiyhteisestä johtamisesta ja seuraisi kaupunkiuudistuksen toimeenpanon etenemistä. Lisäksi esitetään, että toimialat uudelleennimeäisivät 1–2 edustajaa kaupunkiuudistustyöryhmään. Jatkossa työryhmä toimisi kaupunkiuudistuksen poikkitoimialaisena ohjausryhmänä, ja sen jäsenet vastaisivat kaupunkiuudistuksen kokonaisuuden toimeenpanosta omalla toimialallaan. Lisäksi kaupunkiuudistuksen etenemistä seurataan segregaaation ehkäisyn ohjelmaryhmässä.

Kaupunkiuudistuksen koordinaatiota vahvistavat kaksi projektinjohtajaa ovat aloittaneet tehtävissään 12.8.2024. Uusien projektinjohtajien työn tavoitteista ja painopisteistä päätetään 12.11.2024 virkajohdon foorumissa. Lisäksi vuoden 2024 aikana toimialojen sitoutuminen kaupunkiuudistukseen on vahvistunut. Esimerkiksi kaupunkiympäristön toimiala on nimennyt johtava kaupunkiuudistukseen oman koordinaattorin ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on perustettu sisäinen kaupunkiuudistuksen koordinaatioryhmä, jossa on edustus kaikista palvelukokonaisuuksista.

Kaupunkiuudistuksen kaupunkiyhteinen toimeenpano on vahvistunut kesäkauden aikana. Kaupunginkansliasta koordinoitiin ensimmäistä kertaa kaupunkiuudistusalueilla toteutettavaa kesätoimintaa. Kesätoiminta muodostui jo suunnitellusta toiminnasta sekä uusista toiminnoista ja toimintamalleista. Kesätoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuivat kaikki toimialat sekä Kaupunkitilat Oy. Yhteistyö eri toimialojen ja palveluiden välillä toimi hyvin ja kesätoiminnan kautta luotiin uudenlaisia yhteistyömalleja. Kesätoiminnan kokonaisuus oli

onnistunut, sillä vastattiin alueellisiin tarpeisiin ja osa toiminnasta on jatkunut kesäkauden jälkeen.

Kaupungin sisäistä tiedottamista kaupunkiuudistuksesta on vahvistettu vuoden 2024 aikana. Kaupunkiuudistukselle on nimetty kaupunkiuudistusviestinnän ydinryhmä, jossa on jäsenet kaikkien toimialojen viestintäyksiköistä. Kaupunkiuudistukselle on avattu uudet nettisivut toukokuussa 2024 ja kaupungin intrassa on julkaistu jokaista kaupunkiuudistusaluetta esittelevä juttusarja ”Minun huudini”. Kaupunkiuudistuksesta on järjestetty useita webinaareja, mm. eri teemoihin paneutuvat aamukahvit ja kaupunkiympäristön toimialan kaavakoulu. Keskustelutilaisuudet jatkuvat myös vuonna 2025. Lisäksi kaupunkiuudistukselle on suunnitteilla oma intrasivu.

Kaupunkiuudistuksen tavoitteiden ja mittarien päivittämistyö on aloitettu talous- ja suunnitteluosaston asumisen yksikön johdolla keväällä 2024. Syksyllä 2024 on järjestetty kaksi työpajaa ja tarkoituksena on, että kaupunkiuudistuksen tavoitteet ja etenemistä kuvaavat mittarit on päivitetty vuoden 2024 loppuun mennessä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimi on varautunut häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin pääosin asianmukaisesti.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- varmistaa, että toimialalla on tarvittavat henkilöresurssit varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan tehtäviin.
- varmistaa, että pelastustoimi arvioi toimintaansa Kuntaliiton ja Huoltovarmuuskeskuksen arviointimallin avulla säännöllisesti.
- varmistaa, että väestönsuojien tyhjentämissuunnitelmat ovat ajantasaisia, jotta pelastuslain edellyttämä käyttöönoton määräaika on mahdollista saavuttaa.

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee

- varmistaa, että Kauppakartanonkadun alueen yhteiskalliosuoja rakennetaan suunnitelmien mukaisesti.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala toteaa, että vuoden 2024 alkupuolella sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuki-, tila- ja turvallisuuspalveluiden turvallisuus ja varautuminen -yksikön henkilövahvuuteen lisätty projektisuunnittelijan tehtävä

vakinaistettiin ja muutettiin turvallisuusasiantuntijan tehtäväksi. Turvallisuusasiantuntijan työpanos on kohdennettu valmiuteen ja riskienhallintaan. Lisäksi loppuvuodesta 2024 yksikön henkilövahvuutta on saatu lisättyä kahdella määräaikaisella projektisuunnittelijalla, joiden työpanokset on kohdennettu turvallisuuteen ja koulutukseen sekä valmiuteen ja riskienhallintaan.

Pelastuslaitoksella tunnistettiin vuoden 2023 aikana resurssipula valmius- ja jatkuvuussuunnittelussa. Vuoden 2023 aikana pelastuslaitokselle siirtyi takaisin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhteisistä palveluista johtava valmiussuunnittelija. Vuoden 2024 aikana pelastuslaitokselle siirtyi takaisin myös valmiuspäällikön vakanssi. Johtavan valmiussuunnittelijan virkaan rekrytoitiin viransijainen syksyllä 2024, minkä jälkeen pelastuslaitoksen valmius- ja jatkuvuussuunnittelutyötä päästiin jatkamaan yli vuoden mittaisen tauon jälkeen. Tällä hetkellä valmiuspäällikön vakanssin pohjalta muokatun pelastuslaitokselle sijoittuvan yksikönpäällikön rekrytointi on käynnissä. Uusi valmius- ja jatkuvuusyksikkö aloittaa toimintansa vuoden 2025 alussa. Yksikön tehtäviin tulee kuulumaan pelastuslaitoksen jatkuvuus-, valmius- ja huoltovarmuussuunnittelu sekä pelastuslaitoksen tila- ja henkilöstöturvallisuus. Uusi yksikkö ja yksikönpäällikkö tulevat tekemään vahvaa yhteistyötä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhteisten palveluiden turvallisuus ja varautuminen -yksikön sekä pelastustoimen valtakunnallisten yhteistyötahojen kanssa. Yksikköön tullaan lisäämään resursseja vuoden 2025 aikana.

Pelastuslaitos valmistelee parhaillaan Helsingin kaupungissa sijaitsevien kallioväestönsuojien valvontaa vuodelle 2025. Osana valvontaa kiinnitetään huomiota ja annetaan ohjausta myös väestönsuojien käyttöönoton ja tyhjentämisen suunnitteluun. Valvonta tulee kattamaan suurimmat kaupungin ja yksityisten toimijoiden omistuksessa olevat väestönsuojat, mukaan lukien sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan hallinnoimat kalliosuojat.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että vuonna 2023 Ystävyydenpuiston yhteisväestösuoja laitettiin uudeksi hankkeeksi kaupungin talousarvion talonrakentamishjelman 2024–2033 vuokra- ja osakehankkeisiin. Väestönsuojan rakentaminen aikataulutettiin siten, että suoja olisi valmis vuonna 2029 ja sen laajuus olisi 9 400 htm².

Kaupungin hankeohjausryhmän kokouksessa 12.6.2024 keskusteltiin yhteisväestönsuojan toteutusmallista. Kokouksessa perustettiin työryhmä, jonka tavoitteena on edistää hanketta

mahdollisimman pikaisesti. Tuleva kallioluola suunnitellaan minimissään väestösuojasopimusten edellyttämien paikkojen mukaisesti. Kallioluolaan voidaan osoittaa tarvittaessa uusien hankkeiden väestösuojapaikat, jos se on kallioluolan kannalta kokonaistaloudellisesti perusteltua.

Yhteisväestösuojan hankesuunnittelu on aloitettu kaupunkiympäristön toimialalla, mutta työ on keskeytetty odottamaan hankeohjausryhmän perustaman työryhmän jatkovalmistelua. Hankkeen vaativuuden vuoksi valmistumisaikataulua ei ole realistista muuttaa. Yhteisväestösuojan rakentaminen kallion sisään vaatii suunnittelu-aikaa noin kaksi vuotta ja rakentaminen vie vähintään kaksi vuotta. Hankkeen suunnitteluvaiheen aikana tulee ottaa huomioon Itäkeskuksen alueen täydennysrakentaminen ja alueen asukasmäärän lisäyksen vaikutukset väestösuojan mitoittamiseen. Hankkeen toteutus vaatii myös kaavamuutoksen.

Kaupunginkanslia toteaa, että Ystävyyspuiston yhteisväestösuoja sisältyy kaupunginvaltuustolle esitetyn vuoden 2025 talousarvion vuokra- ja osakehankkeisiin.

Kävely- ja pyörävylien talvikunnossapito

Talvikunnossapitoa toteutetaan kaupungin laatimien tuotekorttien ja työohjeiden mukaisesti. Pyörävylien talvihoidon verkostoa on lisätty, mutta talvikunnossapidon tavoitteita ei ole kaikilta osin pystytty saavuttamaan pyöräliikenteen kehittämisohjelman aikataulujen mukaisesti. Jalankulun talvihoidon priorisointia ei ole vielä ehditty tehdä.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- varmistaa, että toimivan talvikunnossapidon edellytykset huomioidaan maankäytön suunnittelussa.
- toteuttaa toimenpiteitä, jotka edistävät talvipyöräilijöiden osuuden kasvattamista ja tyytyväisyyttä pyöräilyvylien talvihoitoon tavoitteiden mukaisesti.
- varmistaa, että kaikkia talvikunnossapidon urakoitsijoita kohdellaan yhdenvertaisesti urakoiden sanktioinneissa.
- kehittää kannustimia, jotta urakoitsijat suorittavat työnsä vaatimusten mukaisesti.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa pyrkivänsä varmistamaan, että maankäytön suunnittelussa ja siihen liittyvissä ohjeistuksissa huomioidaan talvikunnossapidon edellytykset. Toimialalla suunnittelun ja kunnossapidon yhteistyö ja vuorovaikutus on jatkuvaluonteista. Nyt käytössä olevissa jalankulkua ja pyöräliikennettä koskevissa suunnitteluohjeissa talvihoidon vaatimat tilat on huomioitu paremmin kuin aiemmissa ohjeistuksissa. Samoin lumitilan tarvetta on sinänsä huomioitu suunnittelun ohjeistuksissa kuten katutilan mitoitusohjeessa, mutta suunnittelun lukuisten muiden lähtökohtien ja tarpeiden myötä lumitilana toimiville erotus- tai välikaistoille on ollut haastavaa löytää tilaa. Jotta kunnossapidon edellytykset voidaan huomioida paremmin, osallistuu kunnossapitoyksikkö jatkossakin suunnitteluohjeiden- ja periaatteiden laadintaan ja kommentointiin sekä tuo esiin niiden vaikutuksia kunnossapidolle. Talvikunnossapidon kannalta keskeisintä on kunnossapidon osallistuminen katutilan mitoitusohjeen päivitystyöhön. Toimiala jatkaa lumenhallinnan hankekokonaisuuden edistämistä, jotta lumenvastaanottoverkoston kapasiteetti saadaan riittäväksi ja kuljetusmatkat lyhyemmiksi.

Toimiala on jatkanut pyöräliikenteen kehittämisohjelman toimenpiteiden toteuttamista ja pyrkii edelleen vahvistamaan poikkihallinnollista sitoutumista tavoitteiden toteutumiseen, jotta ympärivuotisen pyöräliikenteen osuutta saadaan kasvatettua ja tyytyväisyyttä pyöräilyväylien talvihoitoon lisättyä. Tulevan talven osalta uudet, tiukemmat laatuvaatimukset on otettu käyttöön alkaneissa Tapaninkylän ja Vuosaaren alueurakoissa ja tehostetun talvihoidon verkostoa on laajennettu Tapaninkylän ja Vuosaaren alueurakoissa sekä Staran alueilla. Lisäksi pyörävyälien talvihoidon laadunvalvontaa on lisätty. Vuoden 2024 aikana on myös viety eteenpäin kunnossapitoyksikön ja liikennesuunnittelun yhteistä Kunnossapidon tiekartta -projektia. Työn pidemmän aikavälin tavoitteena on määrittää toimenpiteet, joilla pyörävyälien talvihoito nyt rakentuvan pyöräliikenteen tavoiteverkon osalta saadaan sille tasolle, että se tukee Helsingin pyöräliikenteen edistämistavoitteita. Osana projektia, sekä kävelyn että pyöräliikenteen olosuhteita pyritään parantamaan kokeilemalla talvihoidon kokonaisvastuuhoitoa Helsinginkadulla, Hämeentiellä ja Telakkakadulla, joilla kulkee pyöräliikenteen pääreittejä.

Kaupunkiympäristön toimiala on myös ryhtynyt toimenpiteisiin varmistamaan, että kaikkia talvikunnossapidon urakoitsijoita kohdellaan yhdenvertaisesti urakoiden sanktioinnissa. Kunnossapitoyksikkö on yhtenäistänyt sopimusten ohjaukseen liittyviä käytäntöjä eri urakoiden välillä sekä kilpailutetuissa

urakoissa että Staralla. Jatkossa Staran ja kilpailutettujen urakoitsijoiden sopimukset on harmonisoitu, ja ne sisältävät yhtenevät sanktiointiehdot ja kriteerit. Lisäksi valvontajärjestelyt on yhtenäistetty siten, että sama valvoja vastaa sekä Staran että yksityisten urakoitsijoiden töiden valvonnasta. Tämän lisäksi käytetään ulkopuolista konsulttivalvontaa varmistamaan valvonnan objektiivisuus ja yhdenvertaisuus. Näiden toimenpiteiden avulla varmistetaan, että sanktiointikäytännöt toteutetaan tasapuolisesti kaikkien urakoitsijoiden kesken. Lisäksi kilpailutusten vaatimuksilla ja laatukriteereillä sekä sopimusohjauksen keinoin pyritään varmistamaan, että urakoissa työt hoidetaan vaatimusten mukaisesti.

Kunnossapitoyksikössä on käynnistetty kunnossapidon kehittämisprojekti vuosille 2024–2028, jossa tarkastellaan ja kehitetään kunnossapidon sopimuksia myös kannustimien osalta.

Lapsiperheiden sosiaaliohjaus

Lapsiperheiden sosiaaliohjaus on perheille tarkoitettua varhaista matalan kynnyksen tukea. Palvelun saatavuutta on parannettu ja toimintaa on kehitetty tavoitteiden mukaisesti, mutta jonot palveluun ovat kasvaneet, ja osaavan henkilöstön saatavuus on heikentynyt.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- kehittää lapsiperheiden palveluja kokonaisuutena siten, että turvataan asiakkaiden pääsy palvelutarpeensa mukaisiin palveluihin, kuten neuropsykiatriseen valmennukseen.
- varmistaa riittävillä toimenpiteillä, että lapsiperheiden palvelujen henkilöstön saatavuus turvataan.

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan perhe- ja sosiaalipalvelujen tulee

- lisätä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen tunnettavuutta erityisesti kouluikäisille ja vieraskielisille perheille, jotta tukea tarvitsevat perheet osaavat hakeutua ja pääsevät palveluiden piiriin varhaisessa vaiheessa.
- selkeyttää palvelutarpeen arviointien työnjakoa lapsiperheiden sosiaaliohjauksen sekä lastensuojelun ja perhesosiaalityön välillä.
- varmistaa, että lapsiperheiden sosiaaliohjauksessa voidaan keskittyä perustyöhön kehittämisestä ja organisaatiouudistuksista huolimatta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala toteaa, että lapsiperheiden sosiaalihjauksen ja lapsiperheiden kotipalvelun saatavuuden ja saavutettavuuden vahvistamiseksi perustettiin uusi Lapsiperheiden kotipalvelun ja sosiaalihjauksen yksikkö 1.9.2024 alkaen. Yksikössä sosiaalihjaajat ja kotipalvelun perhetyöntekijät muodostavat moniammatillisia tiimejä perhekeskusalueittain. Sosiaalihjauksessa tämä merkitsee lähiesihenkilön siirtymistä tiimitasolle. Aikaisemmin sosiaalihjaajia johdettiin keskitetysti, ja nyt uudessa yksikössä perhekeskuskohtaisesti. Tämä tukee lähiesihenkilön mahdollisuuksia oman tiimin lähijohtamiseen eli selkeään tavoitteiden määrittämiseen, jatkuvaan vuorovaikutukseen ja työntekijöiden hyvinvoinnin tukemiseen.

Lapsiperheiden sosiaalihjauksessa on 76 vakanssia. Vakinaisista sosiaalihjaajista kymmenen on vuoden 2024 aikana siirtynyt toisiin tehtäviin tai toisen työnantajan palvelukseen. Vaihtuvuutta oli enemmän keväällä 2024. Syksyllä yksi henkilö on vaihtanut työpaikkaa. Avoimiin virkoihin on saatu palkattua joko vakinainen sosiaalihjaaja tai vakinaisen viran rekrytoinnin yhteydestä määräaikainen sosiaalihjaaja. Rekrytoinneissa hakijamäärät ovat olleet nousussa, ja henkilöstön saatavuus on parantunut. Tällä hetkellä yksi vakinainen sosiaalihjaajan virka on täyttämättä ja menossa avoimeen hakuun marraskuun aikana.

Myös johtavien sosiaalihjaajien tehtävissä on ollut jonkin verran vaihtuvuutta, mikä osaltaan on vaikuttanut uuden yksikön tiimien muodostumiseen ja johtavien sosiaalihjaajien uusien tehtäväkokonaisuuksien haltuunottoon. Lähiesihenkilöiden eli johtavien sosiaalihjaajien tukeminen tunnistettiin keskeiseksi tavoitteeksi organisaation uudistamisessa. Yksikössä on kolme alayksikön päällikköä, jotka johtavat ja tukevat 11 johtavaa sosiaalihjaajaa.

Uuden yksikön perustaminen ja organisaation toimintakulttuurin luominen vaativat aikaa ja panostusta sekä esihenkilöiltä että työntekijöiltä. Tämän vuoksi yksikköön ei ole otettu sosionomiopiskelijoita syksyllä. Kevätkaudella 2025 yksikköön otetaan kaksi harjoittelijaa, toinen suomenkielinen ja toinen ruotsinkielinen.

Uuden yksikön perustamiseen liittyen seurataan yksikön tavoitteiden toteutumista asiakkaiden, henkilöstön ja johtamisen näkökulmasta. Henkilöstölle tehdään työn sujuvuutta ja työhyvinvointia koskevat kyselyt syyskuussa, marraskuussa ja keväällä 2025. Syyskuussa toteutetussa kyselyssä henkilöstön työhyvinvointi ja koettu työn sujuvuus ovat pysyneet hyvällä tasolla

organisaatiomuutoksesta huolimatta. Henkilöstölle on luotu aloitekanava, jolla kerätään ideoita työn sujuvuuden lisäämiseksi. Aloitteita onkin tullut runsaasti, kuten ehdotuksia monialaisen työn mahdollisuuksien hyödyntämiseksi tiimeissä sekä ehdotuksia uudenlaiseen ryhmämuotoiseen palveluun.

Lapsiperheiden sosiaalineuvonnassa palvelu on ollut loppukesästä alkusyksyyn hyvällä tasolla, eikä viiveitä palveluun pääsystä ole merkittävästi ollut. Lokakuun aikana on syntynyt noin 1–2 viikon viive lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin tiimeistä siirtyvissä palvelutarpeen arvioinneissa. Sähköisiä yhteydenottoja (Maisonhakemukset ja Tarvitsen apua nappi-verkkolomakkeet) lapsiperheiden sosiaalineuvontaan on 01–09/2024 tullut yhteensä 2538, mikä on 7 % enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2023. Yksikössä suunnitellaan kolmen perhetyöntekijän vakanssin muuttamista sosiaaliohjaajan vakansseiksi. Muutoksella pyritään helpottamaan sosiaalineuvonnan asiakasruuhkaa sekä kehittämään palvelutarpeen arvioinneista laajempia.

Sosiaaliohjauksessa asiakkaiden palveluun pääsy on ajantasaista. Neuropsykiatriseen valmennukseen jonotusaika on noin neljä kuukautta, ja asiakkaita jonossa noin 70. Organisaatiomuutoksen yhteydessä neuropsykiatrisen valmennuksen työyksikköön siirrettiin kaksi sosiaaliohjaajan virkaa ja tiimin kokoa kasvatettiin 11 työntekijään. Samanaikaisesti palvelua on laajennettu lastensuojelun ja erityisen tuen asiakkaille. Lisäksi asiakkaat voivat itse hakea palvelua. Palvelussa on kokeiltu ryhmämuotoista interventioryhmää, jotta voitaisiin vastata yhä useamman lapsen ja perheen palvelutarpeisiin. Syksyn 2024 ryhmä ei toteutunut, koska ryhmään ei saatu riittävästi osallistujia. Ihmeelliset vuodet -ryhmiä on toteutettu puolivuositain, ja ne on saatu täyteen. Lasten erityisvastaanottojen kanssa on sovittu palvelun aloittamista nopeuttavista toimenpiteistä. Myös palveluesitettä kehitetään parhaillaan konkretisoimaan palvelua niin asiakkaille kuin yhteistyökumppaneille.

Kouluikäisten palvelun tunnettavuutta on lisätty muun muassa järjestämällä palvelun esittelytilaisuus toisen asteen koulutuksen kuraattoreille. Esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon uusille työntekijöille järjestetään perehdytystä perhekeskuspalveluista (ml. kouluikäisten sosiaaliohjaus) ja asiakkaaksi tulosta marraskuussa.

Suutarilan, Jakomäen ja Itäkeskuksen alueella on pilotoitu Moniku- palvelua, joka tarkoittaa terveydenhoitajan kanssa tehtävää yhteisvastaanottoa vieraskielisille vauvaperheille. Lisäksi Itäkadun perhekeskuksessa kokeillaan somalinkielistä 6 kk-neuvolaa ja

Kampin perhekeskuksessa englanninkielistä 6 kk-neuvolaa. Sosiaaliohjaaja on ollut myös mukana työparina puheterapian somalinkielisten vanhempien ryhmässä sekä lasten erityisvastaanottojen kanssa toteutetussa somalinkielisessä ryhmässä.

Lapsiperheiden sosiaalineuvonnassa on jatkettu työnjakoon ja tehtävien organisointiin liittyvää kehittämistyötä. Syksyllä 2024 on käsitelty lasten nimissä tehtävien sosiaalihuoltolain 35 §:n mukaisten yhteydenottojen ohjautumista suoraan lapsiperheiden sosiaalineuvontaan. Asian suunnitteluun ja kehittämiseen on koottu työryhmä. Tehtävien selkeyttämiseksi ja työnjaosta sopimiseksi on saatu rahoitusta toteuttaa Lean-kehittämisen prosessi, jossa pyritään tunnistamaan asiakkaaksi tulon prosessissa kohtia, joissa olisi mahdollisuus toimia nykyistä sujuvammin ja asiakkaalle arvoa tuottaen.

Sosiaalihuollon palvelujen Kanta-työryhmät ovat aloittaneet toukokuussa 2024. Kanta-siirtymään liittyvä valmistelu- ja kehittämistyö vaatii työaikaa ja -panosta työntekijöiltä, esihenkilöiltä ja yksikön johdolta. Kyseessä on iso toiminnallinen muutos, joka on vaikuttanut jo syksyn 2024 aikana kirjaamisen kulkuihin ja asiakastyön prosesseihin. Kirjaaminen ja asiakkaan prosessit selkiytyvät ja yhdenmukaistuvat kehittämistyön edetessä.

Sosiaaliohjaajien täydennyskoulutussuunnitelma on valmistunut ja viedään käsiteltäväksi yksikön esihenkilökokoukseen marraskuun aikana. Toimialatasoinen tehtävärakenneselvitys on käynnistynyt tänä vuonna. Selvityksessä luodaan tilannekuvaa sosiaalialan ammattilaisten (ml. sosiaaliohjaajat) työtehtävistä ja tehtävienjaosta.

Huumekuolemien ehkäisy päihdepalveluissa

Huumeriippuvuudesta kärsivien palveluilla voidaan vähentää huumeiden käytöstä aiheutuvia haittoja sekä parantaa ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Päihdepalveluissa on tehty uudistuksia, jotka ovat helpottaneet opioidikorvaushoitoon ja vieroitushoitoon pääsyä, mutta toimenpiteiden vaikutukset muihin päihdepalveluihin pääsyyn eivät ole vielä arvioitavissa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa

- varmistaa, että päihdepalveluiden käytettävissä on riittävästi soveltuvia tiloja, jotta lainmukaiset päihdepalvelut voidaan järjestää.
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee
- parantaa päihdepalvelujen asiakkaita ja käyntejä koskevan tilastotiedon laatua.
- seurata päihdepalveluihin liittyvien uudistusten vaikutuksia palveluun, hoitoon ja kuntoukseen pääsyyn.
- tarvittaessa kehittää palveluita seurannan perusteella.
- vahvistaa päihde- ja psykiatriapalveluiden yhteistyötä siten, että potilasta hoidetaan kokonaisuutena.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että Itiksen Symppis toimi pitkään Turunlinnantie 14 A kiinteistössä. Tilat eivät olleet käyttötarkoituksen mukaiset ja ne irtisanottiin päättymään 31.12.2023. Korvaavat väliaikaiset tilat rakennettiin vanhaan kielilukioon, Kajaaninlinnantie 10 A, jotka otettiin käyttöön huhtikuussa 2024. Itiksen Symppis voi toimia nykyisissä tiloissa huhtikuuhun 2026 saakka. Itiksen Symppikselle on etsitty uusia vakituisia tiloja Kajaaninlinnantie 10 A tilojen päättymisen 2026 jälkeiselle ajalle. Tarveselvitys on laadittu kiinteässä yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastusalan tilapalvelujen sekä kaupunkiympäristön toimitalalousyksikön kanssa kesällä 2024. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi tarveselvityksen 10.10.2024. Tarveselvityksessä on kuvattu Symppiksen tilatarpeet ja sijaintia koskevat vaatimukset. Symppiksen tilojen tulee sijaita asiakaskunnan vuoksi lähellä metroasemaa.

Symppiksen palveluihin kuuluu muun muassa suonensisäisten huumausaineita käyttävien sosiaali- ja terveysneuvonta huumeidenkäytöstä johtuvien haittojen vähentämiseksi yksilö-, ympäristö- ja yhteiskuntatasolla. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa asiakkaiden terveyttä, sosiaalista asemaa, osallisuutta ja arjen hallintaa. Symppiksen uusissa tiloissa järjestetään erilaista toimintaa, puurotarjoilu sekä asiakkailla on mahdollisuus peseytymiseen ja vaatehuoltoon. Uudet tilat suunnitellaan rakenteiltaan muuntojoustaviksi sekä vastaamaan asiakkaiden ja työntekijöiden tarpeita. Asiakkaiden käytössä on päivätoimintatila, missä on muun muassa kahvilavarustus ja tietokoneita asiakkaiden käyttöön. Tiloihin suunnitellaan asiakkaille wc:t, LE-wc, suihkutila, vaatehuollon tilat sekä keittiötila, mihin tulee muun muassa jääkaappi, pakastin sekä tila jäteastioille. Symppis on auki asiakkaille klo 10.00–15.30. Ilta-aikaan siellä on mahdollista järjestää päihdehuoltoon sidoksissa olevaa ryhmätoimintaa, kuten NA-ryhmiä. Tilojen suunnittelussa huomioidaan huumeiden

käyttötila, mikä tulee ajankohtaiseksi, jos lainsäädäntö muuttuu. Symppiksen asiakkaiden on mahdollista vaihtaa huumeiden käyttövälineitä uusiin, millä nähdään olevan positiivinen vaikutus somaattisten sairauksien vähenemiseen, kuten veriteitse tarttuvat taudit. Symppiksen toiminta tukee päihde- ja mielenterveyspotilaiden arjenhallintaa ja tarjoaa terveysneuvontaa. Symppis tekee yhteistyötä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden kanssa, ja ohjaa asiakkaita eteenpäin hoidon ja tuen piiriin. Symppiksen tilatarve on yhteensä 540 m².

Kaupunkiympäristön Tilat-palvelun on tarkoitus ostaa Symppiksen toimintaa tukeva kiinteistö Itäkeskuksen alueelta ja aloittaa tiloissa peruskorjaus siten, että Symppiksen uudet tilat olisivat valmiina keväällä 2026.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala toteaa, että päihdepalvelujen keskijohdon ja lähiesihenkilöiden käyttöön tulevia tilastoja on priorisoitu ja määriteltä yhdessä Apotin kanssa vuonna 2024. Tilastojen avulla voidaan parantaa tiedolla johtamista sekä kohdentaa entistä paremmin hoitoa ja palveluja niitä tarvitseville. Vuonna 2023 aloitettuja palveluja on vakiinnutettu ja sen myötä saatu hoitoon ja kuntoutukseen pääsyä kuvaavia tilastoja mm. hoidon tarpeen arvioinnista, ensikäyntimääristä, puhelujen määrästä, takaisinsoiton nopeudesta sekä korvaushoitoon ja vieroitukseen pääsystä.

Kirjaamisen laatua sekä yhtenäistä rakennetta on edistetty kouluttamalla ja ohjeistamalla henkilökuntaa esimerkiksi hoitosuunnitelmien ja hoitopisodien sekä sosiaalihuollon Kanta-yhteensopivan kirjaamisen osalta.

Huumevieroitushoito-osastolla kartoitetaan päihdekuntoutusta estäviä psyykkisiä oireita ja tarvittaessa ohjataan potilas psykiatriseen avohoitoon. Oma palveluna tuotettua lääkinnällistä kuntoutusta on kohdennettu psykiatrisista oireista kärsiville potilaille. Psykiatriapalvelujen kanssa on pidetty yhteistyökokouksia ja lähdetty edistämään potilaiden integroitua hoitopolku- ja konsultaatiomallia.

Matalan kynnyksen Symppis-toimintaan on lisätty etsivää työtä ja toiminnassa on pilotoitu laskimoskanneria terveysneuvonnan apuvälineenä turvallisen pistämisen ohjeistamiseen. Liikkuva opioidikorvaushoidon tarpeen arviointi aloitti toimintansa kesällä 2023 ja mobiilikorvaushoidon yksikkö otettiin käyttöön toukokuussa 2024. Hiv-positiivisten palvelukeskuksessa on ryhdytty tekemään

haavahoitoja syksyllä 2024, pääsääntöisesti hoidetaan pistoshaavoja.

Poliisivankilan asiakkaille on järjestetty opioidikorvaushoitoa kesästä 2024 alkaen. Lastensuojelun asiakkaille on tehty lääkkeellistä lastensuojelulaitokseen vietävää akuuttia vieroitushoitoa syksystä 2024 alkaen. Nuorten päihdepalvelu Pysäkillä on tehostettu nuorten vieroitushoitoon ohjaamista ja kehitetty matalan kynnyksen haittoja vähentävää yhteisötyötä. Omien vieroitushoito-osastojen toimintaa on tehostettu niin, että hoitoon pääsyä on saatu nopeutettua. Nuoret pääsevät osastolle keskimäärin viidessä päivässä.

Päivävieroitus Aallon toiminnan sisältöä on kehitetty siten, että lääkevieroittautujia pystytään palvelemaan yksilöllisesti vaihtoehtona laitosisvieroitukselle.

Ostopalvelujen valvontalain mukaista valvontaa on kehitetty ja valvontaresursseja on lisätty.

Kaupungin edunvalvonta talouden näkökulmasta

Tarkastuslautakunta on esittänyt oman arvionsa siitä, onko kaupungin taloudellisia toimintaedellytyksiä koskeva kansallinen edunvalvonta tavoitteellista ja aktiivista kaupunkistrategian mukaisesti.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginhallituksen tulee

- lisätä luottamushenkilöjohdon, kuten kaupunginhallituksen jäsenten, sekä helsinkiläisten kansanedustajien tietämystä kaupungin edunvalvonnasta ja sen tavoitteista.

kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että keskeiset edunvalvontateemat tulevat osaksi uuden strategian valmistelua.
- parantaa edunvalvonnan organisoinnista, menettelytavoista ja kaupungin kannanmuodostusprosesseista saatavan tiedon löydettävyyttä kaupungin luottamushenkilöille ja toimialoille.
- selvittää keinoja ylimmän viranhaltijajohdon edunvalvontaroolin vahvistamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että pormestarin ja apulaispormestareiden järjestämiä säännöllisiä tapaamisia Helsingin vaalipiirin kansanedustajien kanssa on jatkettu. Syksyllä

2024 on pidetty yksi tapaaminen ja alkuvuoteen 2025 on suunnitteilla seuraava. Tapaamisissa on keskusteltu Helsingin ajankohtaisista edunvalvonnan kysymyksistä ja lisätty näin kansaedustajien tietämystä kaupungin edunvalvonnan tavoitteista. Kaupunginhallitus tulee jatkossa kiinnittämään huomiota myös kaupungin omien luottamushenkilöiden nykyistä laajempaan informointiin kaupungin edunvalvonnallisista tavoitteista.

Kaupunginkanslia toteaa, että kaupungin keskeiset edunvalvontateemat kytkeytyvät tiiviisti nykyiseen kaupunkistrategiaan. Sen mukaan kansallisen edunvalvonnan erityisiä painopisteitä ovat osaavan työvoiman saatavuus, työllisyys ja kaupungin taloudellisten toimintaedellytysten turvaaminen erityisesti varmistamalla riittävä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen rahoitus. Osana seuraavan valtuustokauden strategian tietopohjan kokoamista huolehditaan siitä, että tietopohja sisältää tarvittavat tiedot myös keskeisistä edunvalvontateemoista. Näin voidaan varmistaa, että tulevallakin valtuustokaudella edunvalvonnalliset teemat kytkeytyvät kaupunkistrategian tavoitteisiin kuitenkin siten, että edunvalvonnallisissa kysymyksissä jää riittävästi tilaa reagoinnille myös valtuustokauden aikana. Kaupunginkanslia tulee päivittämään tarkemmat edunvalvonnan prioriteetit valtuustokauden alussa suhteessa kaupunkistrategiaan sekä myöhemmin suhteessa mahdollisiin hallitusohjelmavoitteisiin ja seuraavaan hallitusohjelmaan.

Kaupunginkanslia on parhaillaan toteuttamassa sisäistä arviointia edunvalvonnasta. Arvioinnissa tarkastellaan muun muassa edunvalvonnan toimintatapojen mahdollisia kehittämistarpeita, kuten tiedon löydettävyyden osalta mahdollisesti tarvittavia kehittämistoimenpiteitä sekä keinoja tukea ylintä viranhaltijajohtoa sille kuuluvan edunvalvontaroolin sekä oman toimialansa/osastonsa edunvalvontatyön toteuttamisessa ja johtamisessa. Arviointi valmistuu syksyn aikana ja sen tulosten pohjalta päätetään keväällä 2025 tarvittavista kehittämistoimenpiteistä.